



Het Huis „De Gouden El”

Gera Kraan-van den Burg

ONZE christelijke auteurs hebben het zwaar. Zij worden slecht gelezen, want, natuurlijk, van „moderne” zijde wil men er niets van weten en van „christelijke” zijde wil men er óók vaak niets van weten.

Wat hen betreft, die aan alle christelijkheid maling hebben, wel, van hen is het te begrijpen, dat ze een „christelijk” boek ongelezen laten. In de eerste plaats trekt hen de lectuur niet aan en in de tweede plaats zitten ze nog heel vaak vast in het vooroordeel, dat die „christelijken” er eigenlijk toch niets van kunnen, altijd achteraan komen. Nee maar, dan hun eigen boeken.

Van „christelijke” zijde is men dan heel vaak zoo dom, dit oordeel zonder meer als het enig ware te aanvaarden. Het is toch ook eigenlijk zoo, wil men litteratuur, dan moet men aan de overzijde terecht komen. Vandaar dat er vele christenen zijn, die stelselmatig het boek van een christelijk auteur ongelezen laten, „omdat het toch niets is.”

Wij geven aanstonds toe, dat de christelijke auteurs het er ook wel eens naar gemaakt hebben in velerlei opzicht. Er zijn er, die maling hebben aan alle litteratuur en denken, dat ze kunnen volstaan met een poeslief verhaaltje, als er maar een bekeeringsgeschiedenis in voorkomt. Er zijn er ook anderen, die zóó met de „moderne” litteratuur zijn ingenomen, dat ze maar klakkeloos navolgen en eigenlijk ook „moderne” litte-

ratuur trachten te geven, plus dan een beetje christelijkheid. Natuurlijk geven beide soorten auteurs niet, wat ze geven moeten.

Gera Kraan-van den Burg, de schrijfster van het boek „Het Huis „De gouden El””¹⁾ heeft anders gedaan. Zij gaf inderdaad *christelijke* litteratuur.

De christelijke litteratuur nu houdt zich, het kan ook wel niet anders, steeds bezig met den mensch. In zooverre is ze volkomen gelijk aan welke litteratuur ook. Maar een christelijk auteur ziet het gansche menschenleven in het licht van God en mitsdien houdt hij zich eveneens bezig met de verhouding, waarin de menschen, die hij teekent, tot God staan.

Er zijn er, die dat anders willen. Ook over dit boek is reeds weer geoordeeld van christelijke zijde, dat we hier toch weer te doen hebben met, nu ja, een bekeeringsgeschiedenis.

Daarom willen we het hier eens voor goed zeggen: Het is niet mogelijk voor een christen-auteur, het stuk van de bekeering buiten zijn werk te houden, omdat het hem niet mogelijk is, over den mensch te spreken, of hij moet ook spreken over God. En al zou in zijn boek dan ook van een bekeering als zoodanig geen sprake zijn (hij zou toch immers alleen menschen ten

¹⁾ Uitgave van J. H. Kok te Kampen.

tooneele kunnen voeren, die van God niet willen weten) dan nog zou in het niet-bekeerd worden de bekeering in zijn boek worden gevonden.

Men versta ons nu goed. Niet het noemen van den naam van God maakt enig boek tot een christelijk boek. Maar de verhouding van den auteur tot God, dat is de verhouding van kind tot Vader, stempelt zijn boek tot een christelijk boek, ook al wordt er geen enkele tekst in aangehaald. Want uit de verhouding, waarin hij staat tot God, schrijft hij. En al de personen, die hij teekent, ziet hij in hun verhouding tot God. Ook al zegt hij daar geen woord over, hij brengt toch die verhouding in zijn boek tot uitdrukking.

De schrijfster van dit boek gaf een familiegeschiedenis. Er is een onderwijzersgezin. De vader heeft een moeilijk karakter en maakt het zijn vrouw en kinderen mitsdien moeilijk. Maar hij kent de strijd tegen de zonde.

Zijn kinderen ontglippen hem eigenlijk zoo'n beetje. Als ze groot geworden zijn, rekenen ze niet veel meer met hem en zijn invloed op hen is maar zeer klein.

Het zonnetje in huis is zijn vrouw. Men heeft van deze vrouwenfiguur de schrijfster een verwijt gemaakt. Waarom moet ze altijd preeken? heeft men gezegd. En ze is veel te volmaakt geteekend.

Welnu, we willen daartegenover plaatsen, dat wij alleen al om de figuur van deze moeder de schrijfster dankbaar zijn.

Is het fout, als ze geteekend wordt als pae-dagoge? Zulk een vrouw, zulk een moeder, kan

niet anders zijn. En met welk een fijne intuïtie weet ze op haar tijd ook te zwijgen.

Ook de figuren van haar dochters zijn goed geteekend. Wij zien Marg, die de studie kiest, maar op deze wijze haar liefdesverlangen toch niet het zwijgen weet op te leggen. Wij zien Lena, die door een minder prettige ervaring voor het huwelijk terugschrikt, maar toch eindelijk in behouden haven aanlandt. We zien Truke, het zachte kind eerst, later worstelend met haar moeilijkheden en door 't leven harder geworden.

Met de mannenfiguren in 't boek staat het niet zoo goed. Daar is b.v. Tjerk met zijn artiestennatuur, de onevenwichtige Tjerk, die mooie dingen om zich verzamelt en... ze niet betalen kan. Weet zijn moeder daar niets van? Merkt ze niet, wat er in de kamer van haar zoon omgaat? En hoe is eigenlijk de verandering van Tjerk te verklaren? We gelooven aan die verandering nog niet zoo dadelijk en het komt ons voor, dat de schrijfster er ook niet erg aan geloof, maar zeker weten we dat niet en dat komt, omdat de figuur van Tjerk te vaag is gehouden.

Aardige trekjes komen in dit boek voor, zooals b.v. van de papieren servetjes, die in 't onderwijzersgezin gebruikt worden, als er bezoek is. Dit teekent dadelijk de heele sfeer.

Natuurlijk is dit geen volmaakt boek. Maar een volmaakt boek zal er ook wel niet komen. We hebben hier echter een boek, dat zeker opweegt tegen wat van „moderne” zijde ons wordt aangeboden en daarvoor zijn we dankbaar.

K.

HET MEER

Soms schuimen wild de golven van de wijde zee,
Die eindlijk breken in het mulle zand,
Zich stortend op het zondorgloeiende strand,
Voerend van verre wier en schelpen mee —

Zij vloeien terug van d'aangeroerde reë —
En komen wéér naar d'ouden kant —
En stormen 't lied van 't wentlend wee —
Zij — voortgedreven naar het wachtend land —

Mijn ziel is als een meer, waar blanke barkjes varen,
Een meer, waarin de hemel zich weerspieglen kan,
Een meer, diepblauw en zonder wilde baren —

Goud schijnt de zon en rustig glinstren dan
De golfjes, of het gladde spiegels waren
Van God — Zijn beeld, dat niemand schenden kan.

L. L.—G.